

18.1. Voorleessoftware compenserend inzetten voor leerlingen met ernstige beperkingen

Opmerking

Programma's als *Kurzweil* en *Sprint* hebben duidelijke stemmen en extra opties die helpen bij het controleren van de spelling, het leren van vreemde talen en het studeren van teksten. Een gratis programma zoals *DeskBot* heeft stemmen van veel mindere kwaliteit, waardoor het inzetten bij vreemde talen in de leerfase minder aangewezen is. Gratis programma's beschikken evenmin over extra mogelijkheden zoals woordvoorspelling, homofonenfunctie of ingebouwde woordenboeken¹.

Leerlingen met ernstige en hardnekkige lees- en/of spellingproblemen werken bij voorkeur met voorleessoftware in de klas tijdens alle lessen. Vraag voor hen een digitale versie van een leerboek of werkboek aan. Alle info over het project DIGIBIB is te vinden op www.letop.be.

Om teksten en lessen te laten voorlezen

Leesteksten en teksten wereldoriëntatie of zaakvakken laten voorlezen

Laat de leerling de tekst lezen op zijn computer terwijl de andere leerlingen dezelfde tekst in hun handboek lezen. Vraag digitale leerboeken aan voor de leerlingen met heel ernstige leesproblemen. Leer de leerling actief meelesen terwijl hij de tekst leest op zijn computer.

Toetsen en examens

Laat toetsen en examens voorlezen voor wie moeizaam leest. Laat de leerling een hoofdtelefoon gebruiken; zo stoort hij de groep niet.

Preteaching lezen en wereldoriëntatie

Laat leesteksten of teksten wereldoriëntatie die in de klas aan bod komen vooraf voorlezen. Zo kunnen leerlingen succeservaringen opdoen en wordt bovendien hun instructietijd verlengd.

Preteaching vreemde talen

Start enkele maanden voor het kind of de jongere de vreemde taal op school zal leren. Gebruik eenvoudige verhaaltjes of werk met de eerste lessen van de methode. Laat eerst de tekst voorlezen (met kleurmarkering) en laat dan de leerling meelesen.

Bij het schrijven van tekst, nakijken van spelling en bij dictee

Zinsbouw en spelling nakijken door te laten voorlezen

Leer de functie *voorlezen tijdens typen* te gebruiken. Leer de leerling zijn woorden en zinnen te controleren door te 'luisteren'. In combinatie met spellingcontrole kan hij zo een groot deel van zijn fouten verbeteren.

Spelling van woorden die gelijk klinken controleren met de functie *homofonen*²

Leer te werken met de functie *homofonen*. Die duidt woorden zoals 'hard-hart' in de tekst aan. Klik je op een woord dan verschijnen twee keuzes. Dit met een tekening en een zin die de betekenis duidelijk maken. De zin kan voorgelezen worden. Het juiste woord zet zich in de tekst door er op te klikken.

---

¹ Een overzichtstabel van de programma's en hun mogelijkheden vind je in deel 5.

² Let op! Deze functie is niet in alle programma's voorzien.

Bij het studeren

Lessen laten voorlezen

Leer de leerling mee te lezen door het aanbrengen van tekststructuur. Leer daarbij kernwoorden en de kerngedachte te markeren.

(Over)typen en beluisteren

Typ de kernwoorden of korte stukjes tekst. Laat ze dan voorlezen. Het typen kan ook helpen om beter te onthouden.

Beluisteren

Leer aan te laten voorlezen bij het studeren en de tekst enkele maal te beluisteren. De leerling kan zijn tekst of samenvatting omzetten naar een mp3-bestand. Op die manier kan hij overal zijn les 'beluisteren'.

Markeren en samenvatten

Leer te werken met de functie *markeren en samenvatten*¹. Daarbij kan de leerling woorden, zinnen of alinea's markeren in verschillende kleuren. Het programma maakt een samenvatting. Die kan de leerling laten voorlezen. Of omzetten naar een mp3-bestand en beluisteren.

Bij het leren van vreemde talen

Leer aan voorleessoftware gericht te gebruiken vooraf, tijdens de lessen en tijdens het oefenen

Laten voorlezen

Om teksten te laten voorlezen en om de uitspraak van niet gekende woorden te checken tijdens het lezen.

Herhaald laten voorlezen

Om de uitspraak van woorden te leren: tempo aanvankelijk heel traag en in lettergrepen laten voorlezen - tempo steeds verhogen.

Actief luisteren

Meelezen, tekst uit het hoofd leren en nazeggen om vertrouwd te geraken met de uitspraak. En om de woordenschat te leren.

Zelf geschreven zinnen laten voorlezen

Om de woordbouw en zinsbouw na te kijken en om de spelling te controleren.

---

¹ Let op! Deze functie is niet in alle programma's voorzien.